

[Poul Hartling.]

af disse bestræbelser. Venstre har et langsigtet politisk mål. Vi ønsker, at der kan skabes forudsætninger for en liberal regering her i landet, og det er vort håb, at de partier, der tilsammen kan opnå et flertal, vil arbejde med på opfyldelsen af dette mål. Venstre har også mere kortsigtede mål. Selv om vi er imod den nuværende regering, ønsker vi naturligvis ikke at fraskrive os muligheden for langs ad vejen at få vor politik gennemført. Jeg mener også, at venstre kan pege på adskillige resultater i denne folketingssamling. Venstre ønsker både på det korte og det lange sigt at skabe tilslutning til sine synspunkter.

Vi har, når det gælder de praktiske resultater, haft et godt og et tillidsfuldt samarbejde både med det konservative folkeparti og med det radikale venstre, og jeg siger tak for dette samarbejde til begge sider. Dette arbejde i det stille fortjener nok at blive nævnt. Så kunne man til gengæld spare lidt af den voldsomme interesse for de situationer, hvor partiernes ledere har mødt hinanden sådan i mere officiel sammenhæng. Det vil give et mere ægte billede af forholdet og efter min mening også tjene en fælles interesse.

Jeg føler det naturligt ved denne lejlighed at sige nogle ord om samarbejdet med hvert af de to partier. Venstre har siden 1950 haft et både godt og nært samarbejde med det konservative folkeparti. Vi er to partier, har forskellige udspring og også et forskelligt syn på flere ting, og det har vi råd til, men alligevel tør jeg sige, at venstre og de konservative på de fleste og de afgørende områder har let ved at føre en fælles politik. Jeg har altid lagt, og jeg lægger fortsat vægt på, at vi har et godt samarbejde med de konservative. Uden dette samarbejde kan der ikke skabes et modstykke til socialdemokratiet. Jeg vil også påstå, selv om nogle måske har ladet sig forvirre lidt af, hvad der er skrevet og sagt — i den allerbedste mening, naturligvis — at der også i dette folketingsår har været et godt samarbejde mellem de to partier.

Samarbejdet mellem venstre og de konservative, som er et samarbejde mellem to selvstændige partier, er en helt naturlig ting, fordi de to partiers arbejde ellers mister perspektivet. Men uanset hvor godt

dette samarbejde er, kan det ikke ændre ved den kendsgerning, at de to partier ikke har flertal. Også af den grund må det være rigtigt, at vi prøver at udvide samarbejdet. Et bredt samarbejde om en liberal politik må være et mål for os. Det tror jeg der også er forståelse for.

Selv de bedste bestræbelser kan imidlertid misforstås, og politiske misforståelser er sejlivede — i nogle tilfælde nok også fordi ikke alle er lige ivrige efter at aflive dem. En af de politiske misforståelser, som bl. a. gallupundersøgelserne holder i live, er, at venstre i sine samarbejdsbestræbelser skulle sætte VK, der altså betyder venstre-konservative, op imod VR, der betyder venstre-radikale, således at man må vælge mellem enten at have VK eller at have VR. Disse VK- og VR-begreber savner mening, hvis de ikke kan pege mod et mål. Det har aldrig været venstres tanke, at samarbejdet med det ene af de to partier skulle træde i stedet for et samarbejde med det andet. I så fald ville venstre ikke udnytte sine samarbejdsmuligheder på en måde, som vælgerne har ret til at forvente. Det, vi ønsker i venstre, er at prøve på at sikre tilslutning til en liberal politik. En liberal, socialt ansvarlig politik er altid vort sigte. Vi ønsker også at virkeliggøre den politik. Dertil er et samarbejde nødvendigt, og her har venstre vel, takket være partiets placering, visse muligheder. Det er dem, vi har ønsket at udnytte. Venstre har sat sin politiske kurs, og den vil vi prøve at følge, og vi håber, at vi i den praktiske politik kan få følgeskab af mange. Der er en del af dem, der er professionelt bekymrede på venstres vegne, der har udtrykt ængstelse for, at venstre skulle blive politisk præget af sine samarbejdsbestræbelser. De kan, hvis de ønsker det, få afkræftet deres frygt, hvis de vurderer de praktiske resultater. Venstre agter ikke at sætte muligheder over styr, hverken ved at gå ind i et samarbejde eller ved at forsømme et samarbejde.

For $\frac{3}{4}$ år siden tog jeg et initiativ over for det radikale venstre. Jeg indbød partiet til forhandlinger, hvis sigte var dannelsen af en liberal regering og gennemførelsen af en liberal politik. Der kom nogle drøftelser i stand. De har uden tvivl haft deres betydning, men det er klart, at der på væsentlige områder ikke er enighed mellem de to